

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 5.3.2008
KOM(2008) 127 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

Det vestlige Balkan: en forbedring af det europæiske perspektiv

{SEK(2008) 288}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Det vestlige Balkan: en forbedring af det europæiske perspektiv

I. INDLEDNING

Landene på det vestlige Balkan¹ har igennem de sidste to år nærmet sig EU. Dette afspejler fremskridt – omend ujævne sådanne – med reformer og med opfyldelse af de fastlagte kriterier og betingelser². Der er også taget vigtige skridt i det regionale samarbejde. Vore partnerlande står stadig over for en række udfordringer i 2008, som kan få vidtrækkende konsekvenser for deres sikkerhed, stabilitet og velfærd.

Kravet om en løsning på spørgsmålet om Kosovos status har stillet regionen og dens forbindelser med Den Europæiske Union i fokus. Det er vigtigt under de nuværende omstændigheder at bevare freden og stabiliteten i regionen. Det kan bedst ske ved at forbedre EU-perspektivet og gøre det så synligt og håndgribeligt som muligt for befolkningen i alle regionens lande. Det kræver også et konstruktivt engagement fra politiske leders side i hele regionen.

Folkeopinionen i landene på Vestbalkan er i vid udstrækning positivt indstillet over for EU-integration. Alle regeringer bakker op om dette mål og gennemfører reformer. Samfundene er dog stadig delt, hvad angår en række centrale spørgsmål om de forskellige samfundsgruppers sameksistens og integration og i nogle tilfælde hvad angår forfatningsreform. Der skal endnu gøres en indsats for at opnå konsensus om sådanne anliggender for at undgå skadelige udbrud af nationalisme og for at fremskynde de nødvendige politiske og økonomiske reformer.

Det er i Den Europæiske Unions og hele Europas interesse, at regionen så hurtigt som muligt fortsætter de politiske og økonomiske reformer og søger forsoning mellem folk og fremskridt mod EU. EU vil på sin side mobilisere alle disponible politikinstrumenter til at hjælpe til at realisere disse mål. Kommissionen prioriterer især støtte til styrkelse af retsstaten, god regeringsskik, rets- og forvaltningsreform og udvikling af civilsamfundet.

I december 2007 bekræftede Det Europæiske Råd, at det vestlige Balkans fremtid lå i Den Europæiske Union. Det erklærede, at det var rede til at gå videre med førtiltrædelsesprocessen og endog fremskynde den, hvis et givet partnerlands indsats berettigede dertil. I februar 2008 gentog Det Europæiske Råd, at det fuldt ud støttede det europæiske perspektiv for det vestlige Balkan. Det anmodede Kommissionen om at tage EF-instrumenter i brug til at fremme den økonomiske og politiske udvikling og stille forslag til konkrete foranstaltninger for regionen som helhed til at søge fremskridt i den retning.

¹ Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro og Serbien såvel som Kosovo som defineret i FN-Sikkerhedsrådets resolution 1244/99.

² Kommissionen rapporterede om fremskridt i kandidatlandene og de potentielle kandidatlande i sine udvidelsesstrategipapirer fra 2006 og 2007 – KOM(2006) 649, af 8.11.2006 og KOM(2007) 663, af 6.11.2007.

EU vil fortsætte med at gøre det tydeligt og håndgribeligt over for befolkningen i landene på Vestbalkan, at medlemskab er en mulighed. EU bør med dette for øje være rede til at fremskynde førtiltrædelsesforberedelserne med alle landene i regionen, forudsat at de opfylder de nødvendige betingelser. De enkelte landes fremskridt mod EU er resultatorienterede og afhænger af, hvordan det lykkes dem hver især at realisere reformprioriteterne.

2008 er året, hvor det primære ansvar for fremme af regionalt samarbejde overtages af partnerne på Vestbalkan, navnlig inden for rammerne af det nye regionale samarbejdsråd. Det er vigtigt, at det regionale samarbejde kommer befolkningen til gode.

Flere regionale partnere har uløste bilaterale problemer med deres naboer. Kommissionen opfordrer alle berørte parter til at gøre en ekstra indsats for at finde en gensidigt acceptabel løsning på disse problemer. Gode naboskabsforbindelser og regionalt samarbejde er fortsat nøglen til fremskridt mod EU-medlemskab.

Kommissionen støtter Vestbalkanlandenes indsats for reform og regionalt samarbejde via sit instrument for førtiltrædelsesstøtte. Den har taget et nyt initiativ med hensyn til donorkoordination, som involverer de internationale finansieringsinstitutioner og bilaterale donorer. Man håber hermed at kunne tilvejebringe den største mulige støttemængde til regionens modernisering og dækning af dens udviklingsbehov med både gavebistand og lån.

Formålet med denne meddelelse er igen at slå fast, at EU engagerer sig i Vestbalkanlandene europæiske perspektiv, og at vise vejen fremad for regionens gradvise tilnærmelse til EU. Denne meddelelse skal ses som en opfølgning på Thessalonikidagsordenen og Salzburgerklæringen på linje med Kommissionens udvidelsesstrategipapir fra november 2007. Den skitserer nye initiativer til fremme af personlige kontakter og berører områder som visumliberalisering og stipendier, til udvikling af civilsamfundet og til fremme af regionens økonomiske sociale udvikling. I meddelelsen gives der også er kort analyse af situationen hos de enkelte partnere i lyset af udviklingen, siden de sidste statusrapporter blev fremlagt i november 2007³.

Det aktuelle formandskabs beslutning om at indkalde til et ministermøde med landene på Vestbalkan den 28. marts i Brdo, Slovenien, er et yderst passende initiativ. Denne meddelelse kan danne baggrund for drøftelserne på dette møde.

Rådet opfordres til at godkende de tiltag, der er beskrevet i dette dokument, og støtte deres gennemførelse.

³ Meddelelsen beskriver den vigtigste udvikling på Vestbalkanlandenes europæiske og regionale dagsorden med fokus på nye initiativer. I ledsagedokumentet SEK(2008) 288 findes der en mere komplet liste over aktiviteter. Det drejer sig om en toårsperiode siden mødet i Salzburg i marts 2006.

II. HİDTİDİGE FREMSKRİDT OG VEJEN FREM

1. Mod et nærmere forhold til EU og udvidet regionalt samarbejde

Ved tilnærmelsen til EU skal der for hvert skridt opfyldes kriterier og betingelser. Dette relaterer til Københavnskriterierne for medlemskab og stabiliserings- og associeringsprocessen, f.eks. vedrørende regionalt samarbejde, gode naboskabsforbindelser og et fyldestgørende samarbejde med Det Internationale Krigsforbrydertribunal vedrørende det Tidligere Jugoslavien (ICTY). Landene på Vestbalkan skal indfri de prioriteter, der er fastlagt i deres tiltrædelsespartnerskab eller europæiske partnerskab. Deres præstationer i denne sammenhæng er afgørende for, hvor hurtigt de hver især kan gøre fremskridt.

Yderligere skridt på vejen til et muligt EU-medlemskab

Tiltrædelsesforhandlingerne med **Kroatien** skrider frem: efter afslutningen af screeningsprocessen i oktober 2006 er der åbnet 16 forhandlingskapitler, og 2 af dem blev midlertidigt lukket i februar 2008. Kroatiens fremskridt sender et signal til de andre lande på Vestbalkan om deres egen udsigt medlemskab, når de en gang opfylder de nødvendige betingelser.

Hvis den kroatiske regering arbejder beslutsomt på at opfylde benchmarks og andre betingelser, kan der forventes væsentlige fremskridt i tiltrædelsesforhandlingerne med Kroatien i det kommende år. For Kroatien kan 2008 blive et afgørende år i tiltrædelsesprocessen, hvis landet gør yderligere fremskridt med rets- og forvaltningsreform, bekæmpelse af korrupsion, mindretals rettigheder og flygtninges tilbagevenden samt yderligere omstrukturering af skibsbygningssektoren. Kroatien skal også gøre en ekstra indsats for at løse udestående problemer med sine naboer. Det bør navnlig straks på linje med Rådets konklusioner af februar 2008 løse problemet med miljø- og fiskeribeskyttelseszonen.

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien fik status som kandidatland i december 2005. Reformtempoet har i det store hele være langsomt i de sidste to år, men der har i den seneste tid været tegn på, at dette forhold vil ændre sig.

Et bedre samarbejde mellem de politiske partier og mellem premierministeren og præsidenten har ført til, at der i stigende grad opnås konsensus om EU-relaterede reformer. Blandt de positive resultater kan nævnes parlamentets udnævnelser til retsrådet og vedtagelse af lovgivning om den offentlige anklagemyndighed, rådet af offentlige anklagere og om sammensætningen af udvalget for tværetniske forbindelser. Der er også gjort fremskridt med politireformen og decentraliseringen.

Det er stadig vigtigt, at der opretholdes gode naboskabsforbindelser og findes gensidigt acceptable forhandlingsløsninger på uløste problemer med nabolande, således som Rådet kræver det i sine konklusioner af december 2007.

I tiltrædelsespartnerskabet, som Rådet vedtog den 18. februar 2008⁴, er der fastlagt otte centrale prioriterede områder, på hvilke Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien skal gøre fremskridt i tiltrædelsesprocessen. Det drejer sig om en reel indfrielse af alle tilsagn inden for rammerne af stabiliserings- og associeringsaftalen, dialog mellem de politiske partier, gennemførelse af loven om politiet og om bekæmpelse af korruption, reform af retsvæsenet og den offentlige forvaltning samt foranstaltninger inden for beskæftigelsespolitik og til forbedring af erhvervsklimaet.

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien vil skulle opfylde disse nøgleprioriteter for at bevise, at landet er rede til at indlede tiltrædelsesforhandlinger. Kommissionen skønner, at med tilstrækkelig politisk vilje og samarbejde mellem de politiske partier vil der kunne gøres de nødvendige fremskridt i 2008. Kommissionen vil vurdere disse prioriteter som benchmarks i sin periodiske rapport til efteråret. En henstilling om indledning af tiltrædelsesforhandlinger afhænger af, hvilke resultater der opnås.

Der er også nået vigtige milepæle i gennemførelsen af *stabiliserings- og associeringsaftalerne* med de andre lande i regionen. Der blev indgået aftaler med Albanien i juni 2006 og med Montenegro i oktober 2007⁵, og handelsbestemmelserne i de tilsvarende interimsaftaler er allerede trådt i kraft. Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til hurtigt at ratificere disse stabiliserings- og associeringsaftaler, så de kan træde i kraft snarest. Stabiliserings- og associeringsaftalen med Serbien og med Bosnien-Hercegovina blev paraferet af Kommissionen i henholdsvis november og december 2007. De vil blive undertegnet, så snart Serbien og Bosnien-Hercegovina opfylder de nødvendige betingelser. Tilfredsstillende resultater med bl.a. indfrielse af de med en stabiliserings- og associeringsaftale forbundne forpligtelser, herunder handelsbestemmelserne, er et vigtigt element i hvert lands fremskridt mod medlemskab.

Albanien har fortsat gjort fremskridt med reformer og tilnærmelse til EU-standarder. Interimsaftalen under stabiliserings- og associeringsaftalen skrider godt frem og kan opvise resultater. Albanien har en afbalanceret holdning til Kosovospørgsmålet og bidrager således til regional stabilitet.

De politiske ledere i Albanien har givet tilsagn om at ville engagere sig konstruktivt i centrale reformer. Valgreform, navnlig i udsigt til parlamentsvalget i 2009, styrkelse af retsstaten, reform af retsvæsenet og bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet er alle områder af stor betydning. Et bedre klima i parlamentet vil kunne bidrage til en udvikling på disse områder.

Albanien vil kunne udvikle sine forbindelser yderligere med EU, forudsat at landet indfrier sine forpligtelser i henhold til stabiliserings- og associeringsaftalen, sørger for, at det forestående valg opfylder internationale standarder og styrker retsstaten yderligere. Styrkelse af erhvervmiljøet og økonomiens konkurrenceevne vil også være vigtigt.

⁴ Endnu ikke offentliggjort i EUT.

⁵ Stabiliserings- og associeringsaftalerne med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Kroatien har været i kraft siden henholdsvis 2004 og 2005.

Montenegro har gjort et vældigt fremskridt siden uafhængigheden i juni 2006. Montenegro har arbejdet aktivt på at styrke sin institutionelle og retlige kapacitet. Vedtagelsen af forfatningen og undertegnelsen af stabiliserings- og associeringsaftalen var vigtige skridt for Montenegro og dets forbindelser med EU.

Montenegros forfatning svarer i det store hele overens med europæiske standarder. Den lægger tilfredsstillende generelle rammer for retsvæsenet, menneskerettigheder og mindretals rettigheder. Det forventes af Montenegro, at det fremskynder arbejdet med konkretisering af disse grundbestemmelser. Princippet om retsvæsenets uafhængighed og ansvarlighed vil skulle respekteres til fulde. Der skal gøres en større indsats for bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet. Fortsat administrativ reform og styrkelse af den administrative kapacitet vil være en større udfordring for Montenegro.

I den kommende tid vil Montenegro også skulle søge en bredere konsensus om anliggender vedrørende statens opbygning og gøre yderligere fremskridt med den europæiske integrationsdagsorden. Præsidentvalget i april 2008 burde kunne bidrage hertil.

Den enstemmige ratifikation af stabiliserings- og associeringsaftalen viser, at der er bred opbakning i landet til en fremtid i EU. Det er vigtigt for den videre udvikling af Montenegros forbindelser med EU, at interimsaftalen gennemføres, og at der sættes ekstra ind på forberedelserne til gennemførelse af stabiliserings- og associeringsaftalen efter ratifikationen. Styrkelse af den makroøkonomiske stabilitet og erhvervsmiljøet vil også være vigtigt.

Bosnien-Hercegovina bestræber sig løbende på at realisere sin europæiske integrationsdagsorden. De politiske ledere forpligtede sig i oktober 2007 til at gennemføre en politireform og gøre fremskridt med reformdagsordenen i almindelighed for at skabe grundlag for undertegnelse af stabiliserings- og associeringsaftalen ("Mostarerklæringen").

Samarbejdet med ICTY er fortsat og er generelt tilfredsstillende. Statsinstitutionerne fungerer en del bedre efter indførelsen af nye arbejdsprocedurer. Det er baggrunden for paraferingen af stabiliserings- og associeringsaftalen den 4. december 2007. Landets ledere vil skulle gøre en betydelig indsats, hvis Bosnien-Hercegovina skal kunne tage det fulde ansvar for landets styre og gøre fremskridt med reformdagsordenen. I februar 2008 besluttede Fredsimplementeringsrådet at udsætte lukningen af den høje repræsentants kontor.

Myndighederne i Bosnien-Hercegovina vil nu skulle vedtage lovgivning på statsniveau om politiet og indfri andre vigtige prioriteter. Kommissionen skønner, at hvis der er tilstrækkelig politisk vilje, skulle Bosnien-Hercegovina kunne opfylde betingelserne for undertegnelse af stabiliserings- og associeringsaftalen snart. Bosnien-Hercegovina har brug for fungerende og effektive institutioner, som kan imødegå udfordringerne ved europæisk integration.

Serbien har en nøglerolle at spille i regionen set fra et økonomisk og politisk synspunkt. Serbien er også et vigtigt element i stabiliteten i regionen, som vil have fordel af et stabilt og velstående Serbien, som er fuldt integreret i familien af europæiske nationer. Serbien står i øjeblikket over for at skulle træffe strategiske valg, som er afgørende for landets fremtid. Præsidentvalget i februar 2008 bekræftede, at Serbien søger mod Europa.

EU har accepteret at oprette en taskforce til at undersøge, hvordan der kan gøres hurtige fremskridt, og den er indstillet på at undertegne stabiliserings- og associeringsaftalen med Serbien, så snart de sidste skridt er taget. Kommissionen er overbevist om, at stabiliserings- og associeringsaftalen vil være til fordel for både Serbien og EU, og at den vil få positive virkninger for regionen.

Regionalt samarbejde og gode naboskabsforbindelser er vigtigere end nogensinde, for at Serbien og regionen som helhed kan fortsætte med at nærme sig EU.

Serbiens fremskridt på vejen til EU, herunder status som kandidatland, kan fremskyndes som nævnt af Det Europæiske Råd den 14. december 2007. Kommissionen appellerer til Serbien om at bekræfte, at det ønsker tættere forbindelser med Den Europæiske Union.

Kosovo set i lyset af udviklingen i territoriets status

Den 17. februar vedtog Kosovos forsamling en resolution om Kosovos uafhængighed. På sit møde den 18. februar noterede Rådet sig, at Kosovo ifølge resolutionen ville overholde principperne om demokrati og lighed blandt alle dets borgere, beskytte det serbiske og andre mindretal og den kulturelle og religiøse arv og acceptere international overvågning.

Rådet noterede sig, at medlemsstaterne selv træffer beslutning om, hvilke forbindelser de ønsker med Kosovo, i overensstemmelse med national praksis og folkeretten. Det fremhævede, at Kosovo udgjorde et særligt tilfælde, som ikke anfægter princippet om suverænitet og territorial integritet, FN-pagten og Sikkerhedsrådets resolutioner, ejheller slutakten fra Helsingfors. Det konstaterede også med tilfredshed, at verdenssamfundet stadig ville have sin plads på basis af FN-Sikkerhedsrådets resolution 1244. Rådet gentog, at EU var rede til at spille en førende rolle med hensyn til at styrke stabiliteten i regionen.

Kommissionen mener som omhandlet i Rådets konklusioner, at det er vigtigt, at Beograd og Pristina respekterer deres tidligere tilsagn om at ville afholde sig fra handlinger eller erklæringer, som kunne bringe sikkerheden i fare.

Kommissionen noterer sig med tilfredshed, at Rådet har bekræftet, at det til fulde og effektivt støtter Vestbalkanlandenes europæiske perspektiv, samt dets opfordring til Kommissionen om at benytte EU's instrumenter til at fremme økonomisk og politisk udvikling og om at tilbyde regionen i bredere forstand konkrete foranstaltninger til at bane vejen for en tilnærmelse til EU.

EU vil støtte Kosovos fremtidige udvikling gennem en international civil mission, som ledes af en særlig EU-repræsentant, en ESDP-retsstatsmission og betydelig støtte til økonomisk og politisk udvikling.

Den 4. februar vedtog EU en fælles aktion for indsats af ESDP-missionen (EULEX Kosovo) og udpegede en særlig repræsentant. Missionen består af politifolk, dommere, anklagere og toldere til at hjælpe Kosovos myndigheder med at opretholde lov og orden.

Blandt de større udfordringer for Kosovo kan nævnes styrkelse af retsstaten, særlig hvad angår retsvæsenet, bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korrupsion, støtte af økonomisk udvikling og jobskabelse, forbedring af betingelser for flygtninges og mindretalssamfund tilbagevenden og forbedring af dialogen og forsoningen mellem de forskellige samfundsgrupper. Den samlede EU-bistand til Kosovo anslås til et beløb på over 1 mia. EUR for perioden 2007-2010 og indebærer støtte til Kosovos politiske og økonomiske udvikling og finansiering af EU-bidraget til den internationale tilstedeværelse i Kosovo.

Kosovo har gjort yderligere fremskridt i retning af et demokratisk og multietnisk samfund. Valget i november 2007 var frit og retfærdigt og forløb i vid udstrækning i overensstemmelse med internationale standarder. Den nye koalitionsregering omfatter ministre fra de serbiske og tyrkiske samfund og har afgivet tilsagn om velvillig behandling af mindretal, særlig det serbiske mindretal. Regeringen har også fremhævet, hvilken betydning den tillægger reformer, som er i overensstemmelse med den europæiske dagsorden.

Kosovo har som resten af landene på Vestbalkan et tydeligt og håndgribeligt europæisk perspektiv. Kosovo fører en regelmæssig dialog med Kommissionen om reformer, og der føres løbende tilsyn med fremskridt. Kommissionen vil intensivere sin støtte til institutionsopbygning og -udvikling og vil tilrettelægge en donorkonference for at fremskaffe midler til at dække Kosovos meste presserende behov. Den vil også søge af fremme direkte personlige kontakter og Kosovos inddragelse i regionalt samarbejde.

Fremskridt med det regionale samarbejde – det nye regionale samarbejdsråd⁶

Der er gjort væsentlige fremskridt med *det regionale samarbejde* med landene i Sydøsteuropa, som påtager sig et voksende ansvar for processen. Omstillingen fra stabilitetspagten til en regionalt styret samarbejdsramme, som begyndte på Zagreb-topmødet som led i den sydøsteuropæiske samarbejdsproces (SEEPC) i maj 2007, blev som helhed betragtet fuldført i februar 2008. Den nye struktur fungerer under SEEPC's politiske ledelse og omfatter det nyoprettede regionale samarbejdsråd (RCC). Det generalsekretær er udpeget, og sekretariatet, som er baseret i Sarajevo, trådte i funktion i januar 2008. Der vil snarest blive oprettet et forbindelseskantor i Bruxelles. Sekretariatet samfinansieres af landene i regionen, Kommissionen og andre internationale donorer. EU er repræsenteret i RCC's bestyrelse.

RCC skal bygge videre på resultaterne af stabilitetspagten, som i tiden fra 1999 til 2007 gav nyttige impulser til regionale aktiviteter og donorkoordination i Sydøsteuropa. Det vil fortsætte hermed med en række strømlinede initiativer og projekter. Kommissionen vil yde bistand til RCC og opfordrer landene i regionen, medlemsstaterne og andre donorer til at bidrage.

⁶ I senere afsnit beskrives visse sektorspecifikke regionale aktiviteter på områder som f.eks. handel, energi og transport.

2. Direkte personkontakter skal øge kendskabet til EU

Det er af allerstørste betydning at fremme de direkte personkontakter mellem landene på Vestbalkan og EU: det kan give folk i regionen en større viden om Den Europæiske Union, dens værdier og regler og levevis. Kontakter mellem folk fra landene på Vestbalkan kan hjælpe til forsoning. Det Europæiske Råd har fremhævet betydningen af direkte personkontakter og opfordret Kommissionen til at tage initiativ til at fremme dem, særlig hvor det gælder visum og stipendier⁷.

Visumfri rejsetrafik i fremtiden

Visumfri rejsetrafik til EU er meget vigtig for folk på Vestbalkan. Blandt landene på Vestbalkan er det kun kroatiske statsborgere, som kan indrejse i EU uden visum. En udvikling i retning af en visumfri ordning udgør en del af forberedelserne til EU-medlemskab, som også med tiden indebærer optagelse i Schengenområdet. Samtidig forudsætter initiativer til en liberalisering af rejsetrafikken, at der tages hensyn til EU's interne sikkerheds- og migrationsinteresser. Det er derfor en betingelse, at landene på Vestbalkan gennemfører de nødvendige reformer.

Kommissionen har som et første skridt i retning af visumliberalisering forhandlet med landene på Vestbalkan om aftaler om *lempelse af visumreglerne*. De blev undertegnet i september 2007 og trådte i kraft den 1. januar 2008. Med disse aftaler er det blevet mærkbart lettere at få visum til at rejse til EU: der indføres et nedsat visumgebyr (35 EUR i stedet for 60 EUR) og gebyrfritagelse for flere personkategorier. Der fastsættes frister for visumudstedelse (normalt 10 dage) sammen med en forenkling og præcisering af procedurerne for udstedelse af visum til visse personkategorier. Visumlempelsesaftalerne var koblet sammen med tilbagetagelsesaftaler⁸, som blev forhandlet og indgået parallelt, og med indførelse af biometri..

Landene på Vestbalkan og medlemsstaterne skal sørge for, at visumlempelses- og tilbagetagelsesaftalerne gennemføres korrekt. Der vil blive nedsat blandede udvalg til at overvåge gennemførelsen; de skal træde sammen i foråret 2008. Udvalgene skal vedtage retningslinjer til medlemsstaternes konsulater til at sikre, at aftalerne anvendes på samme måde.

Kommissionen er i overensstemmelse med Thessalonikidagsordenen og AGEX-Rådets konklusioner af juni 2007 i færd med forberedelserne til *visumliberalisering* over for landene på Vestbalkan. I sit udvidelsesstrategipapir af november 2007 bebudede Kommissionen, at den ville indlede en dialog med hver land om en køreplan for, hvilke betingelser der skulle opfyldes til gengæld for ophævelse af visumkravet.

Rådet noterede sig i sine konklusioner af 28. januar 2008 med tilfredshed, at Europa-Kommissionen snart ville gå i gang med en visumdialog med landene i regionen. Det gav udtryk for, at det ønskede en videre diskussion om emnet på basis af denne meddelelse med henblik på at fastlægge detaljerede køreplaner med præcise benchmarks, som alle landene i regionen skal opfylde med henblik på en gradvis udvikling i retning af visumliberalisering.

⁷ Jf. Thessaloniki-dagsordenen af juni 2003 og mere for nylig Det Europæiske Råds konklusioner af december 2006 og AGEX-Rådets konklusioner af juni 2007, december 2007 og januar 2008.

⁸ Der har været en aftale med Albanien om tilbagetagelse i kraft siden maj 2006.

Kommissionen indledte i januar en visumliberaliseringsdialog med Serbien og i februar med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Montenegro. Dialogen med Albanien går i gang i begyndelsen af marts. Derefter følger Bosnien-Hercegovina.

Kommissionen vil udarbejde køreplaner i samråd med Rådet. Landene på Vestbalkan skal bidrage med oplysninger til processen. Køreplanerne skal vedrøre fire emner: dokumentssikkerhed, ulovlig indvandring, offentlig orden og sikkerhed samt eksterne forbindelser. Køreplanerne skal afstemmes efter situationen i hvert land, således at de kan fokusere reformindsatsen og søge at opfylde EU-kravene. Kommissionen håber at kunne lægge sidste hånd på køreplanerne så hurtigt som muligt efter lanceringen af hver dialog, således at de nødvendige reformer kan påbegyndes snarest.

Spørgsmålet om, hvor hurtigt der kan nås til visumliberalisering, afhænger af hvert lands fremskridt med opfyldelsen af benchmarkene. Landenes evne til at garantere en korrekt og effektiv gennemførelsen af visumlempelses- og tilbagetagelsesaftalerne vil også blive taget med i overvejelserne over hele processen. Kommissionen vil med finansiel og teknisk bistand støtte gennemførelsen af køreplanerne.

Kommissionen og Rådet vil føre nøje tilsyn med fremskridtet med de relevante reformer. Når betingelserne for hvert land en gang er opfyldt, vil Kommissionen stille forslag til Rådet om at hæve visumpligten gennem en ændring af Rådets forordning (EF) nr. 539/2001⁹.

Flere stipendier til studerende fra landene på Vestbalkan

Kommissionen har tilbudt et stigende antal stipendier til studerende fra landene på Vestbalkan under *Erasmus Mundus*-programmet: 100 i det akademiske år 2007/2008 til kandidater, som følger masterkurser ("Western Balkans window") og op til 500 for det akademiske år 2008/2009 til studerende på alle niveauer og akademisk personale (under "external cooperation window"). Der er afsat op til 10 mio. EUR i EF-støtte årligt til disse aktiviteter.

Kommissionen agter til opfølgning af Rådets samling den 28.1.2008 at fordoble denne årlige tildeling, således at der kan bevilges stipendier til yderligere flere hundrede studerende i det akademiske år 2009/2010.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at øge antallet af stipendier i henhold til deres egne *bilaterale stipendieprogrammer* til studerende fra landene på Vestbalkan.

Deltagelse i fællesskabsprogrammer og -agenturer

Kandidatlande og potentielle kandidatlande har ret til at deltage i *fællesskabsprogrammer* på basis af rammeaftaler. Deltagelse i disse programmer er et vigtigt middel til at lette integration, samarbejde og politikudvikling. Fællesskabet yder støtte til deres deltagelse, i nogle tilfælde på favorable vilkår.

⁹ Rådets forordning (EF) nr. 539/2001 af 15. marts 2001 om fastlæggelse af listen over de tredjelande, hvis statsborgere skal være i besiddelse af visum ved passage af de ydre grænser, og listen over de tredjelande, hvis statsborgere er fritaget for dette krav (EFT L 81 af 21.3.2001).

Kommissionen har arbejdet nært sammen med landene i regionen om at finde frem til fællesskabsprogrammer, som der var interesse i og eventuelt kapacitet til at deltage i, for at forberede parterne herpå. Siden 2007 har de fleste lande på Vestbalkan været associeret 7. rammeprogram for forskning; nogle af dem deltager også i programmerne "Kultur", "Fremskridt", "Konkurrenceevne og innovation", "Told" og "Fiscalis". Flere programmer vil blive åbnet for flere Vestbalkanlande i 2008-2009.

Landene på Vestbalkan kan også deltage i *fællesskabsagenturer* efter afgørelse fra sag til sag. Der er forberedelser i gang til deltagelse i bestemte agenturer, særlig for Kroatiens og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens vedkommende. Flere fællesskabsagenturer modtager støtte fra IPA til at gøre forberedelser til Vestbalkanlandes deltagelse.

I 2008 vil Kommissionen fremkomme med en meddelelse, på grundlag af hvilken potentielle kandidatlande kan deltage på lige fod med kandidatlande i fællesskabsprogrammer, også hvad angår satsen for Fællesskabets samfinansiering af deres deltagelse, som vil blive hævet fra 75 % til 90 %.

Andre aktiviteter inden for videnskab og forskning, uddannelse, kultur, ungdomsanliggender og medierne

Samarbejdet med EU og mellem Vestbalkanlandene indbyrdes inden for *videnskab og forskning* er i konstant udvikling. Vestbalkanlandene deltager i flere og flere aktiviteter under 7. rammeprogram for forskning; antallet af projekter fra landene i regionen er steget betydeligt, og der er etableret et nyt samarbejdsinstrument for Vestbalkan (Inco.net).

Vestbalkanlandene er med støtte fra Kommissionen i færd med at opstille en integreret forskningsstrategi på linje med det europæiske forskningsrum. Forskere fra Vestbalkan kan nu få adgang til at deltage i Det Fælles Forskningscenters aktiviteter. Der blev i juni 2006 oprettet en styringsgruppe for forskning for Vestbalkan, som inddrager alle interessenter og skal hjælpe til at styrke forskningskapaciteten i regionen; gruppen har siden da holdt møde to gange om året.

Aktiviteter inden for *uddannelse og kultur* på Vestbalkan bidrager til udvikling af de menneskelige ressourcer og forsoning. For 2007 kan nævnes et initiativ til reform inden for uddannelse i Sydøsteuropa og Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstituts arbejde i regionen. Under *Tempus*-programmet foregår der et bredt samarbejde mellem akademiske institutioner fra Vestbalkan og EU-medlemsstaterne inden for videregående uddannelser. Fællesskabets årlige bidrag til Vestbalkan i forbindelse med dette program udgør 20 mio. EUR.

I maj vil der blive afholdt en konference i Ljubljana om kulturpolitik og –praksis i EU's eksterne forbindelser, da 2008 er blevet udråbt til det europæiske år for tværkulturel dialog. Konferencen skal især beskæftige sig med Vestbalkan. Kommissionen har sammen med Europarådet implementeret et regionalt program for beskyttelse af *kulturarven* i Sydøsteuropa, som til dato omfatter 177 bygninger og lokaliteter.

Kommissionen deltager også i og støtter initiativer vedrørende *mediereform*. Der vil i juni 2008 blive afholdt en konference i Istanbul om radio- og tv-virksomhed.

Støtten til *ungdomsaktiviteter* på Vestbalkan (udvekslinger, europæisk volontørtjeneste-projekter, træning og netværksarbejde) ydes gennem et særligt "vindue" i EU's program "Aktive unge". Disse aktiviteter, som blev sat i gang i 2007, vil blive yderligere udviklet i 2008.

Grænseoverskridende samarbejde

Grænseoverskridende samarbejde hjælper til forsoning og gode naboskabsforbindelser og letter samtidig de begunstigede landes integration i EU. Det er særlig relevant i en region, som indtil for nylig var hærget af konflikter. Programmerne for grænseoverskridende samarbejde støtter direkte personkontakter ved at involvere lokale interessenter i fælles aktiviteter og ved at hjælpe til at udvikle grænseoverskridende investeringer.

Fællesskabets bistand til grænseoverskridende samarbejde på Vestbalkan inden for rammerne af IPA er blevet udvidet til også at omfatte grænserne mellem landene på Vestbalkan og ikke blot disse landes grænser til tilstødende EU-medlemsstater. Bistanden er blevet væsentligt forhøjet og kommer til at udgøre omkring 50 mio. EUR om året i perioden 2007-2011 sammenlignet med et årligt gennemsnit på 20 mio. EUR i perioden 2004-2006.

3. Udvikling af civilsamfundet og civilsamfundsdialog – en ny facilitet til fordel for civilsamfundet

Civilsamfundet er en vigtig bestanddel af det demokratiske offentlige liv. Dets aktive engagement i den politiske, sociale og økonomiske reformproces på Vestbalkan bidrager til at styrke demokratiet og til forsoning. Trods en vis positiv udvikling er civilsamfundsorganisationerne stadig svage og kræver oplæring til at tilpasse sig de aktuelle omstændigheder. Det er derfor vigtigt at skabe grundlag for en yderligere udvikling i deres virksomhed.

EU-støtten til civilsamfundsudvikling og –dialog på Vestbalkan blev ydet via tidligere instrumenter, som nu vil blive afløst af IPA. Et bredt udvalg af organisationer har modtaget støtte, særlig sådanne, som beskæftiger sig med inter-etniske forbindelser, beskyttelse af mindretals rettigheder, herunder romaerne, fattigdomslempelse, miljøbeskyttelse og social udvikling.

Støtten til civilsamfundet i landene på Vestbalkan i medfør af nationale og regionale programmer udgjorde i alt 27 mio. EUR i perioden 2005-2007. Der blev bevilget yderligere støtte via programmer for grænseoverskridende samarbejde og det europæiske instrument for demokrati og menneskerettigheder (EIDHR)¹⁰.

I sit strategipapir fra november 2007 bebudede Kommissionen, at den ville oprette en *ny facilitet til fremme af civilsamfundsudvikling* og –dialog. Samarbejdet skal omfatte sektorer som menneskerettigheder, ligestilling, social inddragelse, sundhed, miljø, fremme og repræsentation af erhvervslivet, medier, kultur og forbrugerpolitik. Faciliteten skal dække tre aktivitetsområder:

¹⁰ EIDHR-støtten til Vestbalkan udgjorde i alt 9,0 mio. EUR i perioden 2005-2007. For 2008 er der planlagt en EIDHR-tildeling på 5,7 mio. EUR til Vestbalkan.

- støtte til lokale civilsamfundsinitiativer og kapacitetsopbygning, styrkelse af civilsamfundets rolle;
- programmer for etablering af kontakter mellem journalister, yngre politikere, fagforeningsledere, lærere osv. og EU-institutionerne;
- støtte til opbygning af partnerskaber og udvikling af netværk mellem civilsamfundsorganisationer, erhvervslivet, fagforeninger og andre arbejdsmarkedsparter og erhvervsorganisationer i de begunstigede lande og deres modpartner i EU for at fremme overførsel af viden og erfaringer.

Der vil blive udformet projekter både som led i de nationale programmer som multilandeprogrammerne under IPA. På basis af et IPA-multilandeprogram vil der blive ydet støtte på alle facilitetens aktivitetsområder i form af teknisk bistand. Der vil også blive ydet teknisk bistand til træning, til at stimulere kapacitetsopbygning og netværksarbejde og til at udbrede resultaterne. Finansieringen af civilsamfundsaktiviteter i landene på Vestbalkan i perioden 2008-2010 vil blive cirka tredoblet set i forhold til perioden 2005-2007. Der vil blive afholdt en konference i Bruxelles i april 2008 til at lancere den nye facilitet.

Kommissionen vil indlede en dialog med kirker og andre religiøse grupperinger i betragtning af deres forventede evne til at fremme forsoning. Disse grupperinger vil dermed kunne gøre sig bekendt med EU's strukturer og procedurer og udveksle idéer.

4. God regeringsførelse

Kommissionen tilkender i sit udvidelsesstrategipapir fra 2007 grundlæggende regeringsførelsesspørgsmål høj prioritet, herunder institutionsopbygning, rets- og forvaltningsreform og forhindring af organiseret kriminalitet og korruption. Et fyldestgørende samarbejde med Det Internationale Krigsforbrydtribunal vedrørende det Tidligere Jugoslavien (ICTY) er fortsat en forudsætning for de pågældende landes tilnærmelse til EU.

Samarbejde på området justitsanliggender, frihed og sikkerhed¹¹

Samarbejde og reform på området justitsanliggender, frihed og sikkerhed, særlig om bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption, rets- og politireform og styrkelse af grænseforvaltningen, er af særlig stor betydning for Vestbalkanlandene og en central prioritet i deres europæiske dagsorden. En større del af Fællesskabets bistand som helhed til regionen vil fortsat blive øremærket til dette område.

Ohridprocessen for grænsesikkerhed og -forvaltning, (som blev co-sponsoreret af Kommissionen), blev ført til en tilfredsstillende afslutning ved udgangen af 2007. Samarbejdet på dette område skal fortsætte under RCC's auspicer.

¹¹ Se afsnit 2 om visum.

Vestbalkanlandene er et prioriteret område for *Europol*. I 2007 indgik Europol strategiske aftaler med Albanien, Bosnien-Hercegovina og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, og lignende aftaler er til forhandling med Montenegro og Serbien. En mere avanceret operationel aftale mellem Europol og Kroatien har været i kraft siden 2006. Kroatien indgik tillige en samarbejdsaftale med *Eurojust*¹² i november 2007.

EU støtter et nærmere samarbejde mellem Europol og *Det Regionale Center for Bekæmpelse af Grænseoverskridende Kriminalitet (SECI)*¹³, der er baseret i Bukarest. Der bør indgås en samarbejdsaftale mellem de to organisationer, når den nye SECI-konvention (SELEC – det sydøsteuropæiske retshåndhævelsescenter) med bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger er vedtaget. Dette falder i tråd med RIA-rådets konklusioner af december 2006 om en videreudbygning af SECI-centret.

Kommissionen støtter det slovenske formandskabs initiativ vedrørende *vurderinger af trusler fra organiseret kriminalitet i Sydøsteuropa (SEE – OCTA)*, som Vestbalkanlandene skal foretage med støtte fra SECI-centret og Europol. Der vil blive afholdt en SEE-OCTA-konference i Wien i marts 2008. De indledende resultater af disse vurderinger vil blive forelagt RIA-rådet i juni 2008.

Samarbejdet mellem EU og Vestbalkanlandene om *bekæmpelse af terrorisme og ulovlig handel* vil blive intensiveret. EU-agenturet, som koordinerer arbejdet med sikring af grænserne, (FRONTEX) har udvidet sit samarbejde med flere Vestbalkanlande på basis af aftaler.

Kommissionen vil fortsætte med at yde en substantiel støtte til regionale projekter med berøring til JLS-anliggender, herunder regionalt samarbejde mellem anklagemyndigheder, grænseoverskridende samarbejde mellem politi og toldvæsen og asyl-, migrations- og visumpolitikker.

Den regionale offentlige forvaltningsskole (ReSPA)

Den regionale offentlige forvaltningsskole (ReSPA) blev oprettet i maj 2006 på Kommissionens initiativ. Den har fungeret siden november 2006 som et netværk for fremme af det regionale samarbejde inden for offentlig forvaltning, styrkelse af den administrative kapacitet og udvikling af de menneskelige ressourcer. Der har været arrangeret flere uddannelsestiltag siden slutningen af 2006.

Målet er at få etableret en fuldt fungerende regional offentlig forvaltningsskole senest i begyndelsen af 2009. Forarbejdet er undervejs, og i januar 2008 besluttede ReSPA's bestyrelse, at skolen skulle placeres i Danilovgrad i Montenegro. Forberedelserne til underskrivelse af værtslandsaftalen, hvorved ReSPA får status som juridisk person, er gået i gang, og processen for udnævnelse af direktøren og rekruttering af personale vil blive lanceret i løbet af 2008. I maj 2008 vil der blive underskrevet et aftalememorandum mellem de begunstigede.

¹² EU-organ, som blev oprettet i 2002 til at øge effektiviteten hos de kompetente myndigheder i medlemsstaterne, som beskæftiger sig med efterforskning og retsforfølgning af grov grænseoverskridende organiseret kriminalitet.

¹³ SECI – det sydøsteuropæiske samarbejdsinitiativ.

Det Europæiske Institut for Offentlig Forvaltning vil blive inddraget i ReSPA-projektets nye fase. Der tilstræbes et aktivt samarbejde med forvaltningshøjskoler i medlemsstaterne.

Kommissionen støtter ReSPA-projektet og stiller midler til rådighed til projektets forberedende stadium. De deltagende stater skal dække skolens driftsudgifter.

Twinning-, TAIEX- og SIGMA-aktiviteter – EU-oplysningskampagner for interessenter i landene på Vestbalkan

Twinning¹⁴- og TAIEX-aktiviteterne¹⁵, som har til formål at gøre kandidatlandenes og de potentielle kandidatlandes forvaltninger bekendt med EU-retten og europæiske standarder, udgør en væsentlig del af Fællesskabets bistand til regionen.

Twinning er til rådighed i Vestbalkanlandene for alle sektorer af EU-retten. Der er siden marts 2006 iværksat femten nye twinning-projekter til et samlet budget på 16,5 mio. EUR inden for retlige og indre anliggender, offentlige finanser og det indre marked (herunder told og skat), den sociale sektor og landbrug. Disse aktiviteter skal fortsættes.

Kommissionens TAIEX-aktiviteter på Vestbalkan dækker alle områder af EU-retten med særlig fokus på det indre marked, landbrug og retlige og indre anliggender. Oversættelse af EU-retten og teminologiske anliggender kommer også på tale. Ca. 14 000 embedsmænd fra regionen har draget direkte fordel af TAIEX-støtten siden marts 2006, og der har været afholdt over 530 trænings- og informationsarrangementer. TAIEX-aktiviteterne vil blive yderligere udvidet med EU-lovgivning, statsopbygning, god regeringsførelse og socioøkonomisk reform. Med støtte fra TAIEX-instrumentet vil der blive lanceret en særlig facilitet til institutionsopbygning til fordel for Kosovo og et program for møder mellem repræsentanter for civilsamfundet på Vestbalkan og deres EU-modparter (se ovenfor).

TAIEX vil afholde en række *skræddersyede seminarer* i hvert af de potentielle kandidatlande om generelle spørgsmål vedrørende EU's politikker, strukturer og førtiltrædelsesprocesser samt vigtige områder i EU-retten.

Kommissionen vil fortsætte sin støtte via instrumentet for institutionsopbygning *SIGMA*¹⁶ på horisontale områder som offentlig forvaltning (administrativ reform, offentlige indkøb, etiske regler for den offentlige sektor og ekstern og intern finanskontrol).

¹⁴ Twinning-instrumentet blev lanceret af Kommissionen i 1997 med henblik på et målrettet administrativt samarbejde i en udvidelsessammenhæng for at hjælpe forvaltningerne i de daværende kandidatlandene med at indføre EU-retten og anvende den korrekt. Twinning har udviklet sig som et specifikt instrument for administrativ bistand mellem ligemænd, som involverer eksperter fra EU-medlemsstaterne.

¹⁵ TAIEX: instrumentet for teknisk bistand og informationsudveksling.

¹⁶ SIGMA: støtte til forbedret offentlig ledelse og forvaltning. Et initiativ, som realiseres i samarbejde med OECD og finansieres via en række bidragsaftaler med et samlet årligt beløb på omkring 5 mio. EUR.

5. Parlamentarisk samarbejde

Det er afgørende for fremskridt i landenes forberedelser til EU-medlemskab, at parlamenterne inddrages aktivt heri.

Samarbejdet mellem Europa-Parlamentet og Vestbalkanlandenes parlamenter foregår fortsat i det *blandede parlamentariske udvalg* med Kroatien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og de *interparlamentariske møder* med Albanien, Bosnien-Hercegovina, Montenegro og Serbien. Der er også afholdt uformelle møder af denne art med Kosovo. Samarbejdet vil fortsætte med seminarer og kollokvier mellem parlamenter. Europa-Parlamentet (Udenrigsudvalget - AFET) overvejer at støtte RCC i dets aktiviteter inden for parlamentarisk samarbejde.

Der blev i 2007 oprettet et regionalt sekretariat for parlamentarisk samarbejde i Sydøsteuropa, som det bulgarske parlament er vært for. Med henblik herpå blev der i december 2007 parafet et aftalememorandum om interparlamentarisk samarbejde i Sydøsteuropa, som vil blive undertegnet i foråret 2008. Det regionale parlamentariske samarbejde fortsatte også på de årlige møder på konferencen om europæisk integration af stater, der deltager i stabiliserings- og associeringsprocessen (Vestbalkans COSAP) og i Cetinje parlamentariske forum.

6. Handelsintegration – den centraleuropæiske frihandelsaftale (CEFTA)

Den udvidede og ændrede *centraleuropæiske frihandelsaftale (CEFTA)* blev undertegnet i december 2006 og trådte i kraft for alle parter i november 2007. Den vil bidrage til at tiltrække udenlandske direkte investeringer, befordre handelen inden for regionen og integrere regionen i det globale handelsmiljø. Regional handel gennem CEFTA supplerer handelsintegrationen mellem landene i regionen og EU i medfør af stabiliserings- og associeringsaftalerne og de autonome handelsforanstaltninger. Inden april 2008 vil der være oprettet et nyt sekretariat til støtte af det roterende CEFTA-formandskab.

Kommissionen vil fortsætte med at yde teknisk og finansiell bistand til parterne. Den vil også støtte det nye sekretariat finansielt i de første tre år.

Der indføres *diagonal kumulation af oprindelsesreglerne*¹⁷ mellem EU og de af landene på Vestbalkan, som er interesseret. De nødvendige bestemmelser, også om kumulation med Tyrkiet for produkter, som indgår i toldunionen, er indarbejdet i stabiliserings- og associeringsaftalerne eller i tillægsprotokoller, som blev forhandlet i 2007. De får virkning, når de relevante interimsaftaler og tillægsprotokoller træder i kraft. I oktober 2007 godkendte Euro-Med-handelsministrene en udvidelse af Pan-Euro-Med-ordningen for diagonal kumulation til også at omfatte landene på Vestbalkan. De tekniske forberedelser med henblik herpå er i gang, og der forventes formelle afgørelser i løbet af 2008. Kommissionen er i færd med at undersøge, hvordan der kan sikres en hurtigere anvendelse af diagonal kumulation mellem Vestbalkanlandene, Tyrkiet, EFTA og EU. Kommissionen vil fortsat yde teknisk og finansiell støtte til told- og skatteadministrationerne, særlig når zonen med diagonal kumulation bliver en realitet.

¹⁷ Diagonal kumulation af oprindelsesreglerne er et system, som letter den regionale handelsintegration. Det betyder, at et land kan forarbejde og eksportere et produkt med præferencebehandling til EU, selvom en del af produktets input har oprindelse i et andet land, som deltager i ordningen.

Tiltrædelse af WTO er af fundamental betydning for økonomisk og handelsmæssig reform. Kommissionen fortsætter med at yde teknisk bistand til Bosnien-Hercegovina, Montenegro og Serbien til deres tiltrædelsesforhandlinger med WTO. Blandt andre foranstaltninger til støtte af handelsintegration kan nævnes deltagelse i udbud i forbindelse med de nye førtiltrædelses- og naboskabsinstrumenter (IPA og ENPI) og fortsat substantiel finansiel støtte til Vestbalkanlandenes tilpasning til de vigtigste dele af EU-retten, som vedrører handel.

7. Økonomisk og social udvikling

At sikre større konkurrenceevne, lavere arbejdsløshed, menneskelig udvikling og større erhvervsfrekvens, opbygning af infrastruktur og social samhørighed er for alle Vestbalkanlandene en væsentlig udfordring. Kommissionen støtter landenes bestræbelser for at fremme bæredygtig udvikling og stifte bekendtskab med målene for Lissabonstrategien. Denne strategi sigter mod at øge væksten og jobskabelsen og forberede EU på udfordringerne i forbindelse med globaliseringen, befolkningens aldring og klimaændringer. Landbrug og udvikling af landdistrikter er også af central betydning, og man skal være opmærksom på deres rolle i regionens økonomiske og sociale udvikling. Kommissionen samarbejder nært med de internationale finansieringsinstitutioner og andre donorer om at dække regionens grundlæggende behov for økonomisk og social udvikling.

Støtte til økonomisk stabilisering og reformer i regionen

Landene på Vestbalkan arbejder fortsat på at opfylde de økonomiske Københavnskriterier, som kræver en fungerende markedsøkonomi og evne til at klare konkurrencepresset og markedskræfterne i EU. De vil skulle forberede sig på fremtidig deltagelse i de multilaterale procedurer for tilsyn og koordinering af den økonomiske politik, der forefindes som en del af Den Økonomiske og Monetære Union. Kommissionen støtter disse bestræbelser. Kandidatlandene har udarbejdet førtiltrædelsesprogrammer på det økonomiske område, som indeholder deres forslag til reform. De potentielle kandidatlande har desuden siden december 2006 udarbejdet årlige økonomiske og finanspolitiske programmer, som Kommissionen har vurderet. Der foregår en løbende bilateral økonomisk dialog mellem Kommissionen og de respektive lande. Landene på Vestbalkan kan også opnå makrofinansiel bistand fra EF.

Samarbejde med de internationale finansieringsinstitutioner om økonomisk og social udvikling

Kommissionen er indstillet på nærmere koordination med EIB, EBRD og andre internationale finansieringsinstitutioner, som støtter modernisering og udvikling på Vestbalkan. Kommissionen og de internationale finansieringsinstitutioner fokuserer på tre prioriterede områder: mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder (SMV'er), energieffektivitet og infrastruktur.

I marts 2007 blev der nedsat en rådgivende gruppe for de internationale finansieringsinstitutioner, hvis mandat omfatter regionale transport-, energi- og miljøprojekter, kommuner og offentlig-private partnerskaber samt sociale aspekter som f.eks. sundhed, uddannelse, beskæftigelse og arbejdsmarkedsanliggender.

I november 2007 enedes Kommissionen med EIB, EBRD og Rådet for Den Europæiske Udviklingsbank om at oprette en infrastrukturprojektfacilitet for Vestbalkan. Faciliteten lægger ud med et budget på 16 mio. EUR. Den skal hjælpe med at forberede investeringsprojekter, som skal finansieres med gavebistand og lån, inden for transport, energi, miljø og social infrastruktur. Faciliteten vil snart blive udvidet med andre interesserede donorer og samarbejde på andre områder. Kommissionen, EIB, EBRD og Europarådets udviklingsbank vil sammen med andre internationale finansieringsinstitutioner og donorer skabe en investeringsramme for Vestbalkan inden 2010 til yderligere at fremme harmonisering og samarbejde om investeringer i regionens socioøkonomiske udvikling.

Små og mellemstore virksomheder (SMV'er)

Den Europæiske Fond for Sydøsteuropa (EFSE) forsyner forretningsbanker og finansielle institutioner uden for banksektoren med lånefaciliteter til at støtte udvikling af mikrovirksomheder og husholdningerne. I de sidste to år har EFSE ydet mikrokredit til over 65 000 virksomheder i regionen. Fonden har også haft held med at tiltrække privat kapital til mikrolångivning. Kommissionen har bidraget til EFSE siden 2006. Kommissionen er i færd med at undersøge gennemførligheden af fremtidige initiativer til støtte af små virksomheder i regionen.

Der er iværksat en række aktiviteter, som omfatter evalueringer og regionale møder, inden for rammerne af *det europæiske charter for små virksomheder*, som er blevet forlænget indtil 2009 for Vestbalkan. De fleste lande i regionen er nu optaget i det nye *Enterprise Europe Network*, som er EU's netværk af SMV-støttetjenester.

Beskæftigelsespolitik og sociale anliggender

Der er i de sidste to år gennemført forskellige initiativer med Kommissionens støtte inden for beskæftigelsespolitik, sociale anliggender og arbejdsmarkedsdialog. Vurderingen af de enkelte landes beskæftigelsespolitik som led i Bukarestprocessen fortsatte, og der er gået arbejde i gang med berøring til arbejdsmiljø og netværkssamarbejde mellem offentlige arbejdsformidlinger. Der er afholdt flere regionale møder og konferencer om beskæftigelse, arbejdsmarkedsdialog og social beskyttelse. I oktober 2007 blev der aftalt fælles politikprioriteter med ministrene fra Vestbalkanlandene inden for beskæftigelse, arbejdsmarkeds- og sociale anliggender (Budvakonklusionerne). Socialministrene afgav også en erklæring om socialsikringskoordination (Tiranaerklæringen). Fællesskabet yder bistand til et program for koordination af socialsikringsystemerne. Disse aktiviteter skal fortsættes. I juni 2008 vil der blive afholdt et uformelt møde for arbejds- og socialministre om ungdomsbeskæftigelse.

Energi

Energiforsyning er afgørende for en bæredygtig udvikling i Sydøsteuropa.

Formålet med *energifællesskabstraktaten*, som trådte i kraft i juli 2006, er at skabe stabile regulerings- og markedsrammer, som kan tiltrække investeringer i energiproduktion, -transmission og -net. Et enkelt reguleret område i regionen, som er afstemt med EU-retten, kan hjælpe til at løse problemerne med markedsfragmentering, garantere forsyningsikkerhed og bidrage til at forbedre miljøets tilstand. Det betyder, at centrale dele af EU-retten nu er fuldt gældende i landene på Vestbalkan.

Alle traktatens institutioner er nu oprettet og trådt i funktion. De vigtigste interessenter i el- og gasssektoren mødes med regelmæssige mellemrum. I 2007 blev der afholdt en konference om investering i energiinfrastruktur, og der blev opstillet en liste over prioriterede energiinfrastrukturprojekter. Der blev også underskrevet et aftalememorandum til at løse problemer i forbindelse med de sociale aspekter af energifællesskabet.

I 2007 blev der oprettet en ny *energieffektivitetsfacilitet* for Vestbalkan under IPA i samarbejde med de internationale finansieringsinstitutioner. Kommissionen agter at udvide denne facilitet.

Transport

Opbygning af et pålideligt transportnet er en vigtig forudsætning for regionens økonomiske udvikling og sociale integration og tillige for lettere adgang til EU's transportnet og det indre marked.

Kommissionen vil stille forslag til forhandlingsdirektiver vedrørende en *transportfællesskabstraktat med Vestbalkanlandene*. Formålet hermed er at bane vejen for et integreret marked for vej-, jernbane-, indre vandvejs- og søtransport i Vestbalkanregionen. Forslaget skal ses som en opfølgning af sonderende drøftelser om samarbejde på transportområdet, som blev lanceret i begyndelsen af 2007 med alle EU's nabolande og fuldført med held for Vestbalkanlandenes vedkommende¹⁸.

Det sydøsteuropæiske transportobservatorium (SEETO) og sekretariatet for aftalememorandummet af 2004 om udvikling af *det sydøsteuropæiske regionale net af basale transportforbindelser* har udarbejdet flerårige planer, som indeholder prioriteter for regionen. Kommissionen vil fortsætte med at yde finansiel og teknisk bistand til det videre arbejde på dette område.

Aftalen om oprettelse af *et fælles europæisk luftfartsområde (ECAA)* blev undertegnet i juni 2006. Formålet hermed er at integrere landene på Vestbalkan i EU's indre luftfartsmarked. Landene på Vestbalkan skal i medfør af ECAA gennemføre hele EU's luftfartslovgivning, inkl. høje standarder for sikkerhed og sikring, medens deres luftfartsselskaber får åben adgang til det udvidede europæiske enhedsmarked for luftfart. Kommissionen opfordrer de kontraherende parter til hurtigt at ratificere aftalen, således at den kan træde i kraft så snart som muligt. Kommissionen vil yde teknisk bistand til aftalens gennemførelse.

Katastroforebyggelse, -beredskab og -indsats

De store skovbrande i sommeren 2007 og de hyppige oversvømmelser i regionen har tydeliggjort for landene i Sydøsteuropa, at de må opbygge deres kapacitet inden for civilbeskyttelse og katastroforebyggelse og forbedre det regionale samarbejde herom. Dette indebærer, at der udvikles informationssystemer om katastrofeberedskabsledelse, anskaffes materiel og katastrofevarslingsudstyr; der skal opbygges kapacitet og sikres en bedre driftskompatibilitet mellem civilforsvaret, brandvæsenet, vand- og vejrtjenester samt sundhedssektoren. Kommissionen vil bestræbe sig på at involvere kandidatlandene og associere de potentielle kandidatlande i Fællesskabets aktiviteter på civilbeskyttelsesområdet.

¹⁸ Forslaget indgår i en pakke, som skal vedtages side om side med denne meddelelse.

I 2008 vil Kommissionen lancere et *initiativ til katastroferisikobegrænsning* med henblik på opstilling af en regional strategi og udvikling af kapaciteten i Vestbalkanlandene og Tyrkiet til at indsamle, bearbejde og dele data. Programmet skal gennemføres i nært samarbejde med interessenter på dette felt – Verdensbanken, FN, RCC og initiativet til katastrofeberedskab og –forebyggelse i Sydøsteuropa (DPPI SEE) – og skal supplere disse aktiviteter. Der skal især sigtes mod synergier med Verdensbankens/FN's initiativ til katastroferisikoreduktion og -tilpasning.

EU's civilbeskyttelsesordning letter beredskab og indsats i større katastrofesituationer, medens EU's *finansielle civilbeskyttelsesinstrument* danner retsgrundlaget for finansiering af alle EU-aktiviteter på civilbeskyttelsesområdet. Siden 2007 har kandidatlandene kunnet deltage i begge instrumenter, og der er åbnet mulighed for samarbejde med andre tredjelande, herunder potentielle kandidatlande.

Kommissionen ser gerne, at kandidatlandene deltager til fulde og snarest muligt i civilbeskyttelsesinstrumenterne. De deltagende lande vil kunne tage del i alle EU's aktiviteter på civilbeskyttelsesområdet, herunder udbud, uddannelsesprogrammer, simuleringsovelser og reeltidsindsats på anmodning om civilbeskyttelsesassistance via mekanismen.

Kommissionen tilskynder også de potentielle kandidatlande til at udnytte muligheden for samarbejde under EU's civilbeskyttelsesmekanisme og det finansielle civilbeskyttelsesinstrument. Samarbejdet vil kunne dække områder, som falder ind under begge instrumenter, f.eks. katastroferisikoreduktion, overvågnings-, informations- og varslingsystemet, katastrofevarslingsudstyr, større operationel kapacitet og bedre driftskompatibilitet mellem civilbeskyttelsestjenester. De potentielle kandidatlande skal gradvis integreres i udviklingen af EU's udrykningsberedskab på basis af civilbeskyttelsesmoduler. I katastrofesituationer kan disse lande også drage fordel af civilbeskyttelsesassistance fra EU-medlemsstaterne via mekanismen.

Kandidatlande, som er i forhandling om tiltrædelse, har adgang til bistand fra EU's solidaritetsfond. I katastrofesituationer kan alle landene på Vestbalkan også opnå støtte i form af humanitær bistand.

Initiativet til katastrofeberedskab og –forebyggelse i Sydøsteuropa (DPPI SEE), som blev iværksat under stabilitetspagten, er, hvad angår institutioner, blevet lagt i faste rammer, og aktiviteterne er blevet intensiveret på områder som indsats i forbindelse med oversvømmelser, jordskælvsrisici og undersøgelse af muligheden for at oprette en fælles katastrofeindsatsenhed og et program for uddannelse i katastrofeberedskabsledelse. Der vil blive afholdt en konference på højt niveau om katastrofeberedskab og –forebyggelse i Sofia i april 2008 med Bulgarien som vært i dets egenskab af formand for SEECF. Kommissionen vil fortsætte med at samarbejde med DPPI SEE og det regionale samarbejdsråd. Den vil bestræbe sig på at sikre, at de regionale initiativer er helt forenelige med Fællesskabets indsats på området civilbeskyttelse.

Donau: miljøbeskyttelse og sejlads

Kommissionen støtter en lang række initiativer og organisationer med sigte på miljøbeskyttelse, bedre udnyttelse af transportkapaciteten på de indre vandveje og katastrofeforebyggelse på højt niveau på Donau. Især skal nævnes det arbejde, som foregår under Den Internationale Kommission for Beskyttelse af Donau (ICPDR): den nylige fælleserklæring om sejlads og miljøbæredygtighed på Donau vil være et effektivt bidrag til at udstikke en integreret tilgang i forbindelse med hvert specifikt projekt. Kommissionen har ført forhandlinger om Fællesskabets tiltrædelse af Donaukommissionen, som regulerer sejladsen på floden.

8. Finansiell støtte fra EU og donorkoordination

EU har siden 2007 ydet støtte til landene på Vestbalkan gennem det nye instrument for førtiltrædelsesstøtte (IPA)¹⁹.

Med IPA samles al førtiltrædelsesstøtte i en enkelt ramme. Der lægges større vægt på, at modtagerlandene selv skal forestå gennemførelsen, på støtte til grænseoverskridende samarbejde og på kandidatlandenes forberedelser gennem aktiv læring. Kandidatlandene forberedes på at anvende midler fra regional- og socialfonden, landbrugsfonden for udvikling af landdistrikter og samhørighedsfonden fra og med tiltrædelsen.

Der bevilges i perioden 2007-2011 via IPA omkring 4 mia. EUR til landene på Vestbalkan. Det svarer til 30 EUR pr. person pr. år, hvilket er langt det største beløb, som EF har bevilget til nogen region i verden.

Vægten vil blive lagt på opbygning af staten, retsstatsforhold, forsoning, forvaltnings- og retsreform, bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet og økonomiske reformer, som alle er områder, som ifølge Rådets skal tages under behandling på et tidligt stadium i tiltrædelsesprocessen.

Den Europæiske Investeringsbank vil øge sin långivning til regionen (fra i alt 1,9 mia. EUR i 2005-2007 til et anslået beløb på 2,8 mia. EUR i 2008-2010). Heri indgår sikkerhedsstillelse via Fællesskabets budget og EIB's långivning på egen risiko. EIB's långivningsaktiviteter på Vestbalkan er i første række rettet mod projekter inden for transport, energi, små og mellemstore virksomheder, miljø, kommunal infrastruktur, uddannelse og sundhed.

Der gøres en større indsats til fordel for Kosovo. Der er afsat over 1 mia. EUR fra forskellige EU-finansieringsinstrumenter til at støtte Kosovos udvikling og finansiere den internationale tilstedeværelse i perioden 2007-2010.

Koordination mellem Kommissionen og andre donorer er afgørende for at sikre komplementaritet og sammenhæng i bistanden og dens nyttevirkning og gennemslagskraft. Kommissionen gør en ekstra indsats på dette felt og involverer EIB, EBRD, andre internationale finansieringsinstitutioner og bilaterale donorer. Man håber hermed at kunne tilvejebringe den største mulige støttemængde med både gavebistand og lån til regionens modernisering og dækning af dens udviklingsbehov.

¹⁹ IPA dækker alle kandidatlande og potentielle kandidatlande, dvs. Vestbalkan og Tyrkiet.

I 2006 underskrev Kommissionen et aftalememorandum med flere internationale finansieringsinstitutioner²⁰ om koordination og samarbejde af støtte til kandidatlandene og potentielle kandidatlande. På lokalt plan blev der i 2007 indført en konsultationsmekanisme om IPA-programmering med medlemsstaternes ambassader, de internationale finansieringsinstitutioners lokale kontorer og ikke-EU-donorere i modtagerlandene. Denne koordination vil blive fortsat og intensiveret.

Man vil fortsat bestræbe sig på at inddrage og høre modtagerne på et tidligt stadium i hele programmeringscyklussen, både på lokalt plan og på regelmæssige regionale møder.

I december 2007 mødtes Kommissionen med alle bilaterale donorer, som kører med større programmer på Vestbalkan, og tillige med repræsentanter for de internationale finansieringsinstitutioner. Der blev derved lagt rammer for et nærmere samarbejde om levering af bistand til regionen. I juni 2008 vil Kommissionen afholde et opfølgingsmøde på højt plan. Målet er at koordinere gennemførelse af bistanden fra alle nøgleaktører i regionen, både pr. land og pr. sektor.

Kommissionen er i færd med at forberede en *donorkonference for Kosovo* til at tilvejebringe finansiell bistand til at hjælpe Kosovo med at befæste sin status og fremme den socioøkonomiske udvikling til fordel for hele befolkningen. EU-medlemsstaterne og andre internationale donorer vil blive opfordret til at bidrage.

²⁰ EIB, EBRD, IBRD og IFC, Den Nordiske Investeringsbank, Det Nordiske Miljøfinansieringsselskab, Europarådets udviklingsbank og Sortehavsområdet's handels- og udviklingsbank.

III. KONKLUSIONER

Rådet og Europa-Parlamentet opfordres til at notere sig følgende konklusioner.

- De vestlige Balkanlandes fremtid ligger i EU. EU skal fremhæve, hvor vigtig fred, stabilitet og sikkerhed i denne del af Europa er, og hilser alle bestræbelser fra de vestlige Balkanlandes side for at nærme sig til EU og for at opfylde de nødvendige betingelser velkommen. De vestlige Balkanlande har mulighed for hurtigere at bevæge sig i retning af EU-medlemskab, forudsat at de fortsætter deres reform- og forsoningsbestræbelser og opfylder de nødvendige betingelser. EU vil bistå dem i dette forehavende.
- Indeværende år er af afgørende betydning for de vestlige Balkanlande. Det er i sidste ende de demokratisk valgte ledere i regionen, som skal bestemme, om deres lande skal finde stabilitet og søge en fremtid i Europa.
- Der kan gøres væsentlige fremskridt sammen med Kroatien i indeværende år, som kan blive afgørende for Kroatiens tiltrædelsesforhandlinger, forudsat at landet gør væsentlige fremskridt på en række centrale reformområder og opfylder benchmarkene. Kroatien skal snarest på linje med Rådets konklusioner finde en løsning på problemet med miljø- og fiskeribeskyttelseszonen.
- Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien vil skulle opfylde nøgleprioriteterne, der er sat som benchmarks, for at bevise, at landet er rede til at indlede tiltrædelsesforhandlinger. Kommissionen skønner, at med tilstrækkelig politisk beslutsomhed og en støt indsats vil der kunne gøres de nødvendige fremskridt i 2008. Henstillinger fra Kommissionen vil blive baseret på dens statusrapport, som udarbejdes til efteråret.
- Albaniens videre fremskridt på vejen mod EU afhænger især af, at stabiliserings- og associeringsaftalen gennemføres på tilfredsstillende måde, at det sikres, at fremtidige valg opfylder internationale standarder, samt af en styrkelse af retsstaten, særlig hvad angår bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet.
- Montenegros videre fremskridt på vejen mod EU afhænger af en styrkelse af retsstaten, særlig hvad angår bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet, en forbedring af den administrative kapacitet og en bredere konsensus om opbygningen af staten. Det er også væsentligt, at stabiliserings- og associeringsaftalen gennemføres på tilfredsstillende måde.
- Så snart Bosnien-Hercegovina har løst de udestående problemer, kan stabiliserings- og associeringsaftalen undertegnes. Kommissionen skønner, at med den fornødne politiske vilje og konsensus kan dette ske snart.
- Serbien har en afgørende rolle at spille i skabelsen af stabilitet, gode naboskabsforbindelser og regionalt samarbejde på Vestbalkan. Kommissionen skal henvise til Det Europæiske Råds konklusioner af december 2007 om, at landet kunne gøre hurtigere fremskridt på vejen mod EU og opnåelse af kandidatstatus. Den appellerer til Serbien om på ny at bekræfte, at det ser sin fremtid i Den Europæiske Union.

- EU støtter fortsat Kosovos politiske og økonomiske udvikling. Kosovo har som resten af landene på Vestbalkan et tydeligt og konkret europæisk perspektiv. Kommissionen vil i den forbindelse benytte alle til rådighed værende instrumenter til navnlig at fremme demokratiske reformer, gode naboskabsforbindelser og økonomiske fremskridt.
- Grundlæggende spørgsmål vedrørende opbygning af staten, god regeringsførelse, forvaltnings- og retsreform, retsstaten, herunder bekæmpelse af korrupsion og organiseret kriminalitet, forsoning, socioøkonomisk udvikling og udvikling af civilsamfundet er centrale reformprioriteter for de vestlige Balkanlande. Et fyldestgørende samarbejde med Det Internationale Krigsforbrydertribunal vedrørende det Tidligere Jugoslavien (ICTY) er fortsat en forudsætning for de pågældende landes tilnærmelse til EU.
- Kommissionen er gået i gang med en dialog mellem alle berørte lande i regionen for så hurtigt som muligt at få fastlagt køreplaner med betingelserne for ophævelse af visumkravet. Rådet og Kommissionen vil overvåge, hvilke fremskridt der gøres i denne proces.
- Kommissionen vil øge antallet af stipendier til studerende fra Vestbalkanlandene, som ønsker at studere i EU.
- Der blive gjort en større indsats for at sikre en komplet inddragelse af Vestbalkanlandene i fællesskabsprogrammer og –agenturer.
- Kommissionens støtte til udvikling af civilsamfundet og civilsamfundsdialog vil blive væsentligt udvidet. Der oprettes en ny finansiel facilitet til dette formål.
- Kommissionen støtter den regionale offentlige forvaltningsskole (ReSPA) og dens udvikling til en fuldt fungerende skole, som skal etableres i Danilovgrad, Montenegro, i begyndelsen af 2009.
- Koordinationen med de internationale finansieringsinstitutioner, særlig EIB og EBRD, og med bilaterale donorer vil blive styrket for at tilvejebringe gavebistand og lån til modernisering og udvikling. Kommissionen, EIB, EBRD og Europarådets udviklingsbank vil sammen med andre internationale finansieringsinstitutioner og donorer skabe en investeringsramme for Vestbalkan inden 2010. Kommissionen og flere internationale finansieringsinstitutioner og bilaterale donorer er ved at lancere et infrastrukturinitiativ for Vestbalkan. Kommissionen er i færd med at undersøge gennemførligheden af yderligere initiativer, som kan øge nyttevirkningen af aktioner til støtte af EU's strategiske mål i regionen.
- Kommissionen foreslår et nyt initiativ til katastroferisikobegrænsning. Det skal hjælpe landene i regionen til at udvikle deres kapacitet på området. Kommissionen vil også sigte mod at inddrage Vestbalkanlandene i fællesskabsmekanismen og –instrumentet på området civilbeskyttelse.
- Det parlamentariske samarbejde mellem landene på Vestbalkan såvel som samarbejdet mellem Europa-Parlamentet og nationale parlamenter vil blive intensiveret. Målet er at overføre bedste praksis og fremme forsoning.

- En yderligere udvikling af det regionale samarbejde udgør en integrerende del af Vestbalkanlandene europæiske dagsorden. Overgangen for nylig fra stabilitetspagten til det regionale samarbejdsråd (RCC) er en meget positivt skridt. Kommissionen støtter RCC og andre samarbejdsstrukturer, herunder CEFTA, energifællesskabstraktaten og aftalen om oprettelse af et fælles europæisk luftfartsområde. Den foreslår desuden, at der indledes forhandlinger om en transportfællesskabstraktat for Vestbalkan.
- Regionalt samarbejde giver befolkningen i landene på Vestbalkan en konkret gevinst og hjælper dem til at nærme sig til EU. Det kræver vedvarende støtte fra EU, og Kommissionen vil føre nøje tilsyn hermed.